

**Raport privind realizarea în 2008
a Programului de acțiuni pentru implementarea PPT
în cadrul Programului SUA "Provocările Mileniului"**

Evaluarea în ansamblu a nivelului de realizare a celor **38 de măsuri** prevăzute la Componentul V „Optimizarea funcționării CCCEC” din Hotărârea Guvernului nr.32 din 11.01.07, inclusiv și a 5 măsuri care țin de competența nemijlocită a organelor procuraturii, poate fi prezentată astfel:

realizate	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 16, 19, 20, 21, 22, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34	27 măsuri
realizate parțial sau în derulare	7, 13, 14, 15, 17, 18, 23, 35, 36, 37, 38	11 măsuri

Nr. d/o	Denumirea acțiunii	Instituția respons. de implementare	Termenul-limită de implem.	Gradul de implementare	Impactul
I. Optimizarea funcționării CCCEC în vederea sporirii transparenței, responsabilității comunitare, monitorizării publice și consolidării funcției de prevenire					
1.	Crearea departamentelor de investigații operative și de prevenire prin elaborarea mecanismului de restructurare și conlucrare cu celelalte subdiviziuni ale CCCEC	Guvernul, Grupul de Lucru (GL), CCCEC, Ministerul de Justiție al SUA, OPDAT	15.03.2008	<p>Realizat: Prin Hotărârea Guvernului nr.177 din 18.02.2008 cu privire la structura și efectivul-limită ale Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției (<i>Monitorul Oficial 40-41/243, 26.02.2008</i>) a fost aprobată noua structură a CCCEC, care include cele 2 departamente prevăzute în PPT: Departamentul operativ de investigații și Departamentul prevenire, analitică și programe anticorupție. Au fost aprobate schemele de încadrare a personalului (ord. nr.30 din 28.03.08); A fost asigurată încadrarea efectivului conform schemelor (ordinele nr.52 din 26.03.08, nr.63 și 64 din 31.03.08, nr.70 din 07.04.08) Regulamentele și fișele de post au fost aprobate (ord. nr.54 din 15.05.08). Au fost elaborate și aprobate Regulamentul privind acordarea categoriilor de calificare colaboratorilor CCCEC, în care au fost operate ulterior completări în vederea aprobării modelului insignei aferente (ord. nr.1 din 10.01.08 și nr.59 din 19.05.08); Regulamentul cu privire la legitimațiile de serviciu și jetonului angajaților CCCEC (ord. nr.30 din 28.03.08). În proiect de elaborare se află Regulamentul cu privire la instrucțiunile privind satisfacerea serviciului în cadrul CCCEC și Contractul individual de muncă a angajaților CCCEC.</p>	Noile subdiviziuni abilitate cu autoritate decizională au condus la descentralizarea instituției, îmbunătățirea schimbului de informații, eficientizarea conlucrării între subdiviziuni. Toate subdiviziunile au fost formate conform structurii. Regulamentul fiecărei subdiviziuni prevede mecanismul intersubdivizional de conlucrare. Atribuțiile de bază ale fiecărei subdiviziuni conform Regulamentelor ajustate la noua structură sunt expuse pe pagina web la compartimentul „Structura”.
2	Publicarea noii structuri a CCCEC pe site-ul acestuia	CCCEC, OPDAT	15.02.2008	<p>Realizat: În corespundere cu prevederile Regulamentului cu privire la modul de publicare a informației pe paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua Internet, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.668 din 19.06.2006, informația privind structura Centrului, obiectivele și funcțiile subdiviziunilor subordonate, adresele poștale, numerele de telefon și alte rechizite, numărul telefonului de încredere, au fost publicate pe pagina www.cceec.md.</p>	
3.	Asigurarea transparenței bugetului CCCEC prin plasarea acestuia pe site, structurat pe articole de cheltuieli	CCCEC, OPDAT	Anual, la 1 februarie	<p>Realizat: Bugetele CCCEC structurate pe articole de cheltuieli pentru anii 2007 și 2008 au fost plasate pe pagina web a instituției.</p>	Cheltuielile bugetare sunt stabilite conform Clasificației bugetare, aprobate prin Hotărârea Parlamentului nr.969-XIII din 24.07.1996, care reprezintă o grupare a cheltuielilor bugetare de toate nivelurile potrivit conținutului

					lor economic (Indicații metodice, aprobate prin ordinul Ministerului Finanțelor nr.08 din 04.01.1997).
4.	Întocmirea și publicarea Raportului anual privind modul de utilizare a bugetului pe articole	CCCEC, OPDAT	01.04.2008	<p><u>Realizat:</u> Raportul anual privind modul de utilizare pe articole a Bugetului Centrului pentru anul 2007 a fost publicat la data de 18.04.08 pe website-ul CCCEC.</p>	<p>Raportul privind executarea devizului de cheltuieli se prezintă trimestrial și anual Ministerului Finanțelor conform unei structuri prestabilite.</p> <p><u>Deficiente:</u> <i>Măsura nu a fost realizată în termen, fiind condiționată de factori obiectivi - testarea și adaptarea paginii oficiale a Centrului în rețeaua Internet</i> <i>www.cccec.md la un nou administrator).</i></p>
5.	Identificarea ONG-urilor cu experiență relevantă pentru a face parte din grupul reprezentativ al societății civile	Guvernul, GL, CCCEC, OPDAT	01.04.2008	<p><u>Realizat:</u> Hotărârea Guvernului nr.1210 din 29.10.08 „Cu privire la Consiliul Civil privind monitorizarea CCCEC” prevede mecanismul de selectare prin concurs a candidaților la membrii ai Consiliului Civil de către Ministerul Justiției. Procedura de selectare a candidaților a demarat prin publicarea pe pagina web a ministerului a anunțului cu condițiile de aplicare și termen limită de prezentare a documentelor – 04.12.08. Prin ordinul ministrului justiției nr.481 din 13.11.08 s-a constituit Comisia de selectare a membrilor Consiliului Civil, precum și desemnat în calitate de Președinte al Comisiei – dna Elena Mocanu, viceministru al justiției. În ședința din 05.12.2008, Comisia a decis asupra necesității prelungirii termenului concursului pînă la 19.12.2008 din cauza insuficienței dosarelor depuse pentru ca selecția să fie validă. Ulterioara ședință a Comisiei, preconizată pentru data de 22 decembrie 2008, s-a soldat cu selectarea celor 9 membri ai Consiliului Civil.</p> <p><u>Deficiente:</u> <i>Nerealizarea măsurii în termen a fost condiționată de factori obiectivi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Abordare conceptuală diferită celei expuse în Planul Preliminar de Țară de către autorii documentelor posteroare. Pe parcursul elaborării, cadrul normativ al Consiliului Civil a suportat un șir de transformări și modificări radicale, inclusiv de la proiect de lege – la hotărîre de Guvern.</i> - <i>A fost exclusă propunerea de desemnare a Alianței Anticorupție în calitate de organizator a concursului de selectare a membrilor. Guvernul a ținut cont de faptul că Alianța Anticorupție este o entitate care nu dispune de personalitate juridică. De asemenea, împuternicirea Alianței Anticorupție de selectarea candidaților la membru al Consiliului Civil, ar putea fi contestată și calificată drept tratament discriminatoriu față de alte subiecte de drept privat interesate în organizarea concursului.</i> 	
6.	Elaborarea reglementărilor	GL, CCCEC, OPDAT	01.06.2008	<p><u>Realizat:</u> Procedura de creare a Consiliului Civil a demarat în luna</p>	<p><u>Deficiente:</u> <i>Tergiversarea</i></p>

	privind componenta, scopurile, responsabilitățile, statutul grupului reprezentativ al societății civile și stabilirea mecanismelor de asigurare a independenței acestuia			<p>iunie 2007. Echipa de administrare a PPT, a elaborat proiectul hotărârii de Guvern privind crearea Consiliului Civil și Regulamentul acestuia, care a fost avizat negativ cu prezentarea propunerilor de rigoare.</p> <p>În luna ianuarie 2008, a fost creat un Grup mixt de lucru (în componența reprezentanților Guvernului, Procuraturii Anticorupție, CCCEC, Alianței Anticorupție și experților americani din cadrul USAID) care au elaborat proiectul de Lege-cadru privind Consiliul Civil, remis Guvernului spre examinare prin intermediul Grupului de monitorizarea PPT (scr. nr.17/1-02-03-08 din 03.03.08).</p> <p>La indicația Guvernului, CCCEC a redactat proiectul de lege conform avizelor prezentate de instituțiile interesate, și a remis repetat spre examinare Guvernului (17/1163 din 12.05.08).</p> <p>În cadrul întrunirii la Prim Ministru din 11.08.08 proiectul de lege a fost supus unor discuții constructive, axate majoritar pe cele 11 avize se conțineau 109 obiecții vizavi de proiect, dintre care 69 de obiecții au fost respinse, unele – la insistența părții americane (de exemplu: modificarea statutului de instituție publică cu statut de persoană juridică, alocarea mijloacelor financiare bugetare etc.).</p> <p>La indicația Guvernului nr.1219-356 din 20.08.08 proiectul de lege cu privire la Consiliul Civil a fost restituit Centrului, care, în funcție de obiecțiile și recomandările parvenite în adresa grupului de lucru și a CCCEC a elaborat noi reglementări a activității Consiliului Civil, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.1210 din 29.10.08 (Regulamentul Consiliul Civil privind monitorizarea CCCEC (conform anexei nr.1) și Regulamentul privind selectarea prin concurs a candidaților la membri ai Consiliului Civil privind monitorizarea CCCEC (conform anexei nr.2).</p>	<p>termenului de realizare a fost condiționată, în special de evoluția problematică a procedurii de elaborare a cadrului normativ privind Consiliul Civil.</p>
7.	Treninguri de pregătire a grupului reprezentativ al societății civile pentru asigurarea transparenței în activitatea sa, crearea și promovarea "liniilor fierbinți", formularea recomandărilor conducerii CCCEC, monitorizarea activităților și programelor CCCEC	GL, CCCEC, OPDAT	31.12.2008	<p>În derulare</p> <p><i>Măsura urmează a fi realizată imediat după crearea Consiliului Civil. În cadrul întrunirii din noiembrie a dlui V. Balaban, Coordonator Național cu experții americani, s-a propus elaborarea unui Program de acțiuni privind punerea în aplicare a Hotărârii Guvernului nr.1210 din 29.10.08, care ar include un șir de măsuri de informare, instruire, mediatizare etc., cu termeni restrânși de realizare.</i></p>	
8.	Îmbunătățirea Strategiei corporative a CCCEC (misiunea, valorile, scopurile și instrumentele de atingere a acestora)	CCCEC în colaborare cu societatea civilă, OPDAT	31.12.2008	<p>Realizat</p> <p>Strategia de activitate a Centrului, aprobată prin Hotărârea Colegiului nr.3 din 27.12.05, a fost ajustată la noile sarcini de optimizare cerute în PPT, precum și la alte programe strategice naționale. Proiectul noii Strategii Corporative a fost avizat de Alianța Anticorupție și discutat în cadrul ședinței comune din 29.06.07. Ulterior, Strategia a fost aprobată la ședința Colegiului Centrului din 06.07.07 și publicată pe pagina web a Centrului.</p> <p>Pentru implementarea Strategiei a fost elaborat Programul de activitate a CCCEC pentru anul 2008, aprobat în cadrul ședinței Colegiului din 25.12.07.</p>	<p>Evaluarea preliminară a ajustărilor întreprinse la Strategia Corporativă atestă primele rezultate:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Consolidarea capacităților organizatorice; • Orientarea nu numai la activitate, ci spre

				<p>În vederea îmbunătățirii Strategiei corporative a CCCEC precum și executării <i>dispoziției Guvernului nr. 2-d din 23.01.2008</i>, a fost definitivat în baza avizelor parvenite de la instituțiile interesate, proiectul Planului de dezvoltare instituțională pe anii 2009-2011, în care sunt trasate obiectivele prioritare, planificate acțiunile de rigoare și calculate costurile estimative pe termen mediu întru realizarea acestora. Planul a fost aprobat prin Hotărârea Colegiului nr.4 din 24.10.08.</p> <p>În conformitate cu prevederile Planului dezvoltarea instituțională pe anii 2009-2011 a fost elaborat proiectul Planului de activitate a Centrului pe anul 2009. Planul a fost coordonat cu toate subdiviziunile Centrului și remis ulterior pentru coordonare Aparatului Guvernului. În ședința de bilanț a Colegiului CCCEC pe anul 2008 (ianuarie 2009) vor fi trasate sarcinile prioritare, inclusiv cu aprobarea Planului de activitate a Centrului pentru anul 2009.</p>	<p>rezultate;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Îmbunătățirea schimbului de informații; • A permis analizarea punctelor tari și slabe în activitatea subdiviziunilor; <p>Antrenarea specialiștilor calificați din alte instituții pentru instruirea colaboratorilor CCCEC.</p>
9.	Elaborarea și implementarea Concepției de prevenire	CCCEC în colaborare cu ONG, OPDAT	01.06.2008	<p><u>Realizat:</u></p> <p>Proiectul Concepției de Prevenire a fost elaborat, înaintat spre examinare și avizare Alianței Anticorupție și prezentat în cadrul ședinței ordinare de lucru a Grupului de monitorizare din 19.07.07, mediatizat în cadrul Conferinței Naționale Anticorupție din 06.12.07 și publicat pe pagina web a Centrului.</p> <p>Concepția de prevenire a fost aprobată prin ordinul Directorului nr.70 din 30.05.08.</p> <p>În vederea implementării eficiente a Concepției de prevenire în trimestrul III, 2008 s-a elaborat un plan de acțiuni, care include activitățile de prevenire a corupției pentru anii 2008-2009, identificându-se instrumentele aplicate întru implementarea eficientă a Concepției, cursurile de instruire planificate în perioada de timp evidențiată, precum și campaniile de sensibilizare publică împotriva corupției.</p>	Majoritatea activităților propuse în Plan au fost realizate sau sunt la etapa avansată de realizare. Un aport considerabil în implementarea Concepției revine Proiectului MOLICO.
10.	Elaborarea și identificarea metodelor de implementare a Strategiei informaționale	CCCEC în colaborare cu ONG, OPDAT	15.12.2008	<p><u>Realizat:</u></p> <p>De comun cu reprezentanții Departamentului Justiției SUA a fost elaborat proiectul Strategiei de Comunicare a Centrului, fiind examinată practica în domeniu a SUA și a unor state europene. Proiectul Strategiei a fost avizat de Alianța Anticorupție, Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției și Transparency International–Moldova (<i>scr. nr.17/2824, 17/2826, 17/2824 și 17/2825 din 09.10.2007</i>). Strategia a fost aprobată prin Ordinul Directorului nr.114 din 15.11.07 și mediatizată în cadrul Conferinței Naționale Anticorupție din 06.12.07.</p> <p>În vederea implementării eficiente a Strategiei, prin Dispoziția Directorului nr.2-d din 25.03.08 a fost creat mecanismul de informatizare în zonele rurale unde accesul la internet este limitat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - au fost numiți responsabili de transmiterea informației surselor mass-media în zonele rurale „Nord”, „Centru”, „Sud” cu nominalizarea localităților rurale din fiecare zonă; - șeful Secției mass-media din oficiul central al CCCEC va transmite lunar responsabililor materialele pentru publicarea în sursele mass-media și informarea populației privind activitatea anticorupție și anticriza economică. <p>Pentru punerea în aplicare a Strategiei, precum și monitorizarea eficientă a acesteia, a fost elaborat și aprobat în luna mai 2008 un Plan de acțiuni, în corespundere cu care a continuat dialogul cu jurnaliștii, fiind organizate conferințe de presă, seminarii de instruire etc. Centrul a beneficiat de suportul OPDAT</p>	<p>Opiniile vis-a-vis de Strategia de comunicare a CCCEC pot fi expuse de către vizitatorii site-ului prin intermediul liniei fierbinți a CCCEC.</p> <p><u>Perspective.</u></p> <p><i>Aprobarea Concepției este interdependentă de adoptarea Ghidului de Comunicare a Guvernului, a cărui prevederi trebuie coordonate cu reglementările Concepției Informaționale a Centrului.</i></p>

				<p>prin antrenarea experților pentru a familiariza serviciile mass-media din cadrul CCCEC, MAI și Serviciul Vamal cu alte practici în domeniu.</p> <p>În cadrul Conferinței Naționale Anticorupție, desfășurate la 9-10 decembrie 2008, a fost abordat subiectul privind procesul revizuirii în conformitate cu expunerile experților naționali și internaționali a Strategiei informaționale a CCCEC, inclusiv urmare expertizării efectuate de CAPC, obținând statut de Concepție Informațională a CCCEC.</p>	
11.	Modernizarea site-ului CCCEC	CCCEC, OPDAT, MDI, mass-media și ONG	01.06.2008	<p>Realizat: Crearea noii pagini web a Centrului a fost concepută în 2007 cu suportul Proiectului MOLICO, pe etape: - elaborat conceptul cu linc-uri utile pentru Serviciul antispălarea banilor și Grupul de Monitorizare a SNA; - desfășurat tender pentru furnizori; - lansat proiectul în cadrul Conferinței Naționale Anticorupție din 06.12.07; - a fost instalat serverul și operate modificări în rețeaua Centrului pentru asigurarea accesării și editării informației; Secția relații externe și mass-media asigură plasarea informației de către subdiviziunile Centrului.</p> <p>Deficiente: <i>Persistă deficiențe la plasarea informației în limbile rusă și engleză.</i></p>	La data de 18.04.08 a avut loc Concursul național „Web Top” pentru cel mai bun web site în cadrul căruia a participat și pagina web a CCCEC. Pagina web a Centrului a fost premiată de către Compania IT „Simpals”, prima agenție internet din Moldova cu diploma PROMO 2008 și un premiu în sumă de 25 000 lei destinat campaniei publicitare în internet.
12.	Asigurarea participării reprezentanților CCCEC la traininguri continue în domeniul comunicării eficiente cu jurnaliștii	CCCEC, OPDAT, în colaborare cu mass-media și ONG	31.12.2008	<p>Realizat: Cu suportul Proiectului MOLICO, la 27-28 martie 2008, s-a desfășurat „Programul de formare pentru responsabilii de relațiile cu publicul și mass-media din cadrul organelor de drept”, acțiune orientată spre asigurarea aptitudinilor necesare comunicării cu jurnaliștii. În cadrul seminarului au fost abordate probleme practice de comunicare cu mass-media, depășirea situațiilor de criză, etc. La 21-25 aprilie 2008 a fost organizat cursul de instruire „Relațiile cu mass-media și comunicare cu publicul” (30 ore academice) organizat în cadrul componentei 5 al PPT, finanțat de MCC, administrat de USAID și implementat de OPDAT al Departamentului Justiției al SUA în cooperare cu Proiectul MOLICO La 23 mai 2008, pentru purtătorii de cuvânt și ofițerii de presă care reprezintă instituțiile publice, în vederea instruirii în domeniul comunicării cu instituțiile mass-media și stabilirii unei colaborări eficiente cu jurnaliștii pe bază de încredere și parteneriat, s-a desfășurat seminarul cu genericul „Colaborarea reprezentanților instituțiilor publice cu mass-media și informarea corectă a publicului”, care face parte din Proiectul „Jurnaliștii împotriva corupției” și a fost realizat de Centrul de Investigații Jurnalistice. Seminarul s-a realizat în cadrul Programului Consolidarea Capacității de Monitorizare a Societății Civile din Moldova, finanțat de Guvernul SUA prin intermediul Corporației Provocările Mileniului și administrat de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare (USAID) în cadrul Planului Preliminar de Țară pentru Moldova, componenta II. La 15.07.08, Centrul în premieră a desfășurat evenimentul „Ziua ușilor deschise”, invitând toți reprezentanții instituțiilor media din țară. Programul a inclus o conferință de presă privind bilanțul pe 6 luni al activității CCCEC, după care, conform unui itinerar a fost organizată vizitarea sediului Centrului</p>	Participarea colaboratorilor Centrului la acest gen de seminarii contribuie la stabilirea unui climat favorabil dintre instituție și reprezentanții mass-media, creșterea încrederii cetățenilor în organele de drept care luptă cu corupția și îmbunătățirii rolului jurnaliștilor în investigarea cazurilor de corupție.

				<p>La 15.09.2008, în vederea asigurării participării reprezentanților CCCEC la traininguri continue în domeniul comunicării eficiente cu jurnaliștii și stabilirii unei colaborări eficiente cu instituțiile mass-media, s-a desfășurat seminarul cu genericul „Consolidarea relațiilor cu mass-media”, care a fost realizat cu suportul Departamentului Justiției al SUA/Corporația Provocările Mileniului.</p> <p>În perioada 12-27 septembrie, reprezentanții Centrului au participat la un ciclu de seminarii ce au abordat tematica „Dimensiunea legală a investigațiilor jurnalistice a cazurilor de corupție”, eveniment organizat de CAPC cu suportul Ambasadei Britanice la Chișinău.</p> <p>Pe parcursul lunii octombrie 2008 reprezentanții CCCEC au participat la a 3 rundă de instruire organizată de Programul MOLICO al Consiliului Europei cu privire la eficientizarea comunicării cu presa (20.10.2008), au participat la un seminar (30-13 octombrie 2008) organizat de Guvernul RM unde a fost prezentat „Ghidul de comunicare a Guvernului RM”, precum și la un seminar organizat de Ministerul Justiției pentru responsabilii pentru relații cu presa.</p> <p>În perioada 9-16 noiembrie, reprezentanții CCCEC, MAI și Procuraturii au întreprins o vizită de studiu în Germania. Au fost vizitate Birourile de presă a instituțiilor de forță din Germania, fiind acumulată experiență în privința procesului de cooperare dintre instituțiile publice și instituțiile media din Germania.</p> <p>În perioada 21-22 noiembrie 2008 la Vadul lui Vodă, cu suportul Ministerului Apărării a fost organizat seminarul „Consolidarea relațiilor instituțiilor publice cu mass-media” întrunire care a avut ca obiectiv schimbului de experiență și îmbunătățirii relațiilor cu presa.</p> <p>La 12 decembrie 2008, în vederea eficientizării relațiilor cu presa, în cadrul Clubului Jurnaliștilor de Investigație s-a desfășurat seminarul „Combaterea Corupției în sistemul ocrotirii sănătății”.</p>	
13	Abilitarea organelor procuraturii cu funcții de investigare operativă a actelor de corupție comise de angajații CCCEC	Guvernul, OPDAT, PG, Procuratura Anticorupție (PA), Consiliul Civil (CC), Alianța Anticorupție (AA)	31.12.2008	<p>În derulare:</p> <p>Procuratura Anticorupție a elaborat proiectul de lege pentru modificarea Legii cu privire la activitatea operativă de investigații și alte acte normative în domeniu, remis Parlamentului spre adoptare (nr.intr.2589/06.07.2007). Au fost inițiate activități întru stabilirea structurii și costurilor acestei subdiviziuni operative a Procuraturii Anticorupție. Actele respective au fost coordonate cu conducerea Procuraturii Generale, iar ulterior au fost înaintate Guvernului. Acest proiect însă nu a fost adoptat de Parlament și s-a propus Guvernului retragerea documentului.</p> <p>Proiectul de modificare și completare a Codului penal și a Codului de procedură penală sub aspectele reglementării activității operative de investigații a fost înaintat Ministerului Justiției pentru expertizare juridică și CCCEC pentru expertizare anticorupție. Guvernul a prezentat Parlamentului proiectul menționat (nr.3074 din 30.10.2008) referitor la anumite activități operative anticorupție (investigator sub acoperire, experiment operativ ș.a.).</p> <p>Au fost inițiate activități întru stabilirea structurii și costurilor acestei subdiviziuni operative a Procuraturii Anticorupție. Actele respective au fost coordonate cu conducerea Procuraturii Generale, iar ulterior au fost înaintate Guvernului.</p> <p>În scopul ajustării actelor legislative care reglementează activitatea Procuraturii la prevederile obiectivului principal al Programului Național de Implementare a Planului de Acțiuni RM-UE a fost elaborat proiectul de</p>	<p>Deficiente:</p> <p><i>Comisia parlamentară pentru securitatea națională, apărare și ordinea publică a argumentat neaprobarea documentului prin prezența în proiect a elementelor de contrazicere a normelor legislative deja stabilite pentru organele procuraturii, precum și inoportunitate și ineficiența economică, de timp ce există un cadrul legislativ adecvat.</i></p>

				lege cu privire la Procuratură, care prevede revizuirea legislației existente în scopul asigurării imparțialității și eficienței Procuraturii și consolidării capacității ei administrative. Noul proiect de lege prevede că procurorul asigură respectarea legilor, susține acuzațiile de stat în cadrul instanțelor de judecată; reglementează statutul procurorului, independența lui și garanțiile legale în acest domeniu. Proiectul creează un nou Consiliu superior al procurorilor, un organ de auto-administrare a procuraturii, căruia îi revin și unele din atribuțiile de funcție care îi reveneau Procurorului General. Proiectul de lege menționat a fost aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1366 din 04.12.2008 (M.O. nr.221-222/1382 din 12.12.2008) și transmis Legislativului spre adoptare nr.intr. 3363 din 05.12.08, fiind adoptat în ședința din 25.12.2008 , nr. 294-XVI.	
14	Crearea în cadrul PA a unei subdiviziuni specializate abilitate cu atribuții de efectuare a măsurilor operative de investigații în scopul examinării sesizărilor privind actele de corupție	Guvernul, OPDAT, PG, PA, CC, AA	31.12.2008	<u>În derulare:</u> A se vedea explicațiile la pct.13.	
15	Asigurarea transparenței activității subdiviziunii nou-formate în cadrul PA	Guvernul, OPDAT, PG, PA, CC, AA	31.12.2008	<u>În derulare:</u> A se vedea explicațiile la pct.13.	
16.	Perfecționarea mecanismului de sesizare a PA despre cazurile de corupție comise de către angajații CCCEC și asigurarea păstrării confidențialității informației	Guvernul, OPDAT, PG, PA, CC, AA	31.12.2008	<u>Realizat:</u> Conform informației prezentate de Procuratura Anticorupție, în contextul perfecționării mecanismului de sesizare a Procuraturii Anticorupție despre cazurile de corupție comise de către angajații Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției a fost informată în mod repetat Direcția municipală Telecomunicații Chișinău cu privire la competența, programul de lucru al Procuraturii Anticorupție și telefoanele de contact. Întru documentarea corespunzătoare a infracțiunii și investigare eficientă ulterior a cazurilor respective, procurorilor teritoriali și specializați le-a fost dispusă: - asigurarea amplasării în locurile publice avizului cu telefoanele de contact ale Procuraturii Anticorupție - organizarea publicării în ziarele din localitățile din raza de activitate a unui comunicat care conține informații cu privire la atribuțiile, structura Procuraturii Anticorupție și telefoanele de contact - organizarea comunicării către cetățeni a informației cu privire la modalitatea de sesizare a Procuraturii Anticorupție în cazurile de corupție comise de către angajații Procuraturii, MAI, Serviciului Vamal, precum și a CCCEC. A devenit o practică efectuarea controalelor tematice și frontale, atât planificate cât și inopinate, în toate subdiviziunile Procuraturii. Pe parcursul anului 2008 Procuratura Anticorupție a examinat și emis ordonanțe de refuz de începere a urmăririi penale în baza art.274 CPP pe marginea a 34 de materiale parvenite în privința acțiunilor colaboratorilor CCCEC (aplicarea forței fizice, verificarea legalității pornirii urmăririi penale etc.). Actualmente, Procuratura elaborează un plan de	

				integritate instituțional.	
17	Instruirea personalului subdiviziunii nou-create în cadrul PA	Guvernul, OPDAT, PG, PA, CC, AA	31.12.2008	<u>În derulare:</u> A se vedea explicațiile la pct.13.	
18.	Consolidarea capacităților de protejare a persoanelor care favorizează procesul penal; organizarea trainingurilor pentru dezvoltarea unor tehnici și strategii eficiente	Guvernul, MAI, CCCEC, OPDAT	31.12.2008	<u>În derulare:</u> În vederea realizării acestei măsuri, Grupul de lucru (MAI, CCCEC, SIS, Procuratura Generală, Serviciul Vamal, Ministerul Justiției și Ministerul Finanțelor) a elaborat un proiect nou de <i>Lege privind protecția martorilor și altor participanți la procesul penal</i> care, adoptat la 16.05.2008, nr.105-XVI . Conform noii organigrame de reorganizare a CCCEC, Serviciul de căutare a persoanelor este abilitat cu atribuții de protecție a martorilor. Prin Dispoziția Prim-ministrului Republicii Moldova nr.71 din 04.07.08 a fost creat un Grup de lucru în componența reprezentanților autorităților centrale, care în comun cu experții americani au elaborat proiectul de lege privind protecția avertizorilor. Proiectul de lege a fost transmis Guvernului spre examinare la 8 decembrie 2008 . Serviciul Marshall din SUA și Departamentul de Justiție al SUA , Oficiul pentru Dezvoltare și Asistență a Procurorilor de peste Hotare (OPDAT) prin intermediul Oficiului Consilierului pentru Probleme Juridice al Planului Preliminar pe Țară al Corporației SUA Provocările Mileniului a organizat în perioada 30-31 octombrie 2008 al Treilea Simpozion Anual Internațional intitulat „Serviciul de Securitate și Protecția Martorilor – partener cheie în procesul judiciar”, eveniment organizat în incinta organizației INTERPOL or. Lyons , Franța. Delegația R Moldova a fost reprezentată de angajați ai Procuraturii Generale, Centrului pentru Combaterea Traficului de Ființe Umane și CCCEC. Simpozionul, fiind benefic pentru instituțiile ce sunt responsabile de elaborarea și implementarea legislației de protecție a martorilor, a avut mai multe subiecte dintre care: --utilizarea tehnologiei și securitatea activității de protecție în era Internetului; --importanța protecției colaboratorilor programului și secției de protecție a martorilor; --încorporarea investigărilor amenințărilor martorilor la diverse etape ale autorizării sau executării programului de protecție ; --succesul programelor de protecție a martorilor în calitate de instrument împotriva terorismului; --rolul important al contracarării efective a amenințărilor și asigurarea securității încăperilor de audiere a martorilor; --considerațiuni și experiențe referitoare la schimbul de martori între programe și țări diferite. Prin Dispoziția Prim-ministrului Republicii Moldova nr.71 din 04.07.08 a fost creat un Grup de lucru în componența reprezentanților autorităților centrale, care în comun cu experții americani au elaborat proiectul de lege privind protecția avertizorilor. Proiectul de lege a fost transmis la 08.12.08 Guvernului spre examinare.	<u>Deficiente</u> <i>Avizele parvenite asupra proiectului de lege privind protecția avertizorilor denotă că conceptul întregului proiect nu este fundamentat pe realitățile existente și nu are o argumentare suficientă. Avizele reflectă suficiența prevederilor Legii nr. 105 -XVI din 16.05.08 cu privire la protecția martorilor și altor participanți la procesul penal.</i>
19.	Completarea legislației cu prevederi de înăsprire a răspunderii	CCCEC, OPDAT	30.06.2008	<u>Realizat:</u> În vederea ratificării Convenției ONU împotriva corupției a fost elaborat proiectul de Lege privind modificarea și completarea unor acte legislative, inclusiv în Codul Penal (înăsprirea sancțiunilor; răspunderea	

	funcționarilor publici pentru crime de corupție și alte manifestări de corupție			administrativă pentru încălcarea legislației cu privire la prevenirea și combaterea corupției; răspunderea penală a persoanelor juridice pentru acte de corupției și alte modificări), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.453 din 24.04.2007 și înaintate Parlamentului spre examinare (nr. de înreg. 1642 din 26.04.07). Ulterior, în scopul implementării noii legi de prevenire și combaterea corupției, a decăzut necesitatea în proiectul de lege menționat mai sus, care a fost retras din Parlament. Un șir de prevederi stipulate în acest proiect au fost preluate în noul act normativ elaborat pentru punerea în aplicare a legii anticorupție și transmis Guvernului spre examinare și aprobare la 21.11.2008 .	
20.	Eficientizarea conlucrării interdepartamentale în vederea identificării și coordonării activităților anticorupție	PG, OPDAT, MAI, Serviciul de Informații și Securitate (SIS), SV, CCCEC	31.12.2008	Realizat: Centrul a continuat conlucrarea cu alte organe de forță, inclusiv prin relevarea cazurilor de corupție. Acest fapt permite consolidarea eforturilor comune ale tuturor organelor de drept în scopul combaterii cazurilor de corupere, soluționarea problemelor ce țin de asigurarea schimbului eficient de informații între servicii, conlucrarea fructuoasă privind reținerea infractorilor. Pe 2008, au fost convocate un șir de întruniri, inclusiv cu factorii de decizie ai MAI, SIS, organele vamale și Procuraturii, pornite cauze penale etc. S-a inițiat procedura de elaborare cu suportul Proiectului MOLICO a unui Ghid al investigatorului de cercetare a infracțiunilor de corupție și conexe acestora, precum și a unui ordin comun al Procuraturii, CCCEC și MAI referitor la procedura de investigare a infracțiunilor de corupție (aplicarea obligatorie a Ghidului). Ambele subiecte au fost abordate și discutate pe larg în cadrul Conferinței Naționale Anticorupție din 09-10 decembrie 2008.	Priorități: Publicarea și distribuirea Ghidului investigatorului în cadrul organelor de drept este interdependentă de asistența financiară a Proiectului MOLICO.
21.	Organizarea cursurilor de instruire a colaboratorilor instituțiilor de resort, inclusiv la Centrul de instruire continuă a CCCEC, la Institutul Național de Informație și Securitate al SIS, la Centrul de instruire al MAI și la Institutul Național al Justiției	PG, MAI, SIS, SV, CCCEC, OPDAT	31.12.2008	Realizat: Colaboratorii Centrului au beneficiat de un șir de evenimente de dezvoltare profesională în domeniul prevenirii și combaterii corupției. Cu suportul Programului Provocările Mileniului au fost organizate activități de instruire cu participarea reprezentanților CCCEC, Procuraturii Generale, MAI, Serviciul Vamal, inclusiv: - cursul de instruire „Standardele etice și disciplinare pentru organele de drept”; - masa rotundă cu genericul „Managementul resurselor umane: Dezvoltarea performanței profesionale”. În perioada 11 luni 2008, de schimb de experiență cu omologii din străinătate în domeniul managementului performant și studierii bunelor practici au beneficiat 96 de angajați ai CCCEC în cadrul a 44 programe și vizite de studii. De asemenea, 60 de angajați au fost delegați la cursuri de perfecționare la Academia de Administrare Publică pe lângă Președintele Țării, care în cadrul a 48 de cursuri au studiat arta managementului de performanță în domeniul resurselor umane; planificării strategice; schimbărilor și dezvoltării instituționale la etapa actuală; metode și tehnici de elaborare a actelor normative; în domeniul analizei impactului de reglementare; gestionarea procesului de perfecționare profesională a personalului din administrația publică; managementul organizațional; managementul schimbărilor și dezvoltare instituțională, etc. În cadrul Reformei administrației publice centrale cu susținerea Fondului Fiduciar sunt organizate cursuri de studiere a limbii engleze care sun frecventate de 27 angajați ai Centrului. Alți 25 angajați ai Centrului au continuat studierea limbii engleze în cadrul Proiectului	

				<p>comun al Comisiei Europene și Consiliului Europei contra corupției și spălării banilor în Republica Moldova (MOLICO).</p> <p>S-a participat la cursul de instruire pentru formatori „Anchetele efectuate de serviciul securitate internă” organizat în perioada 07.04-18.04.2008 de Proiectul ICITAP la Ministerul Afacerilor Interne (3 persoane).</p>	
22.	Introducerea sistemului de "cartonașe galbene" pentru informarea despre cazurile de corupție în rândul funcționarilor publici din autoritățile publice centrale	Guvernul, Procuratura, CCCEC, OPDAT	15.10.2008	<p>Realizat:</p> <p>Prin Dispoziția Prim-ministrului Republicii Moldova nr.71 din 04.07.08 a fost creat un Grup de lucru interministerial (în componența reprezentanților MAI, CCCEC, Serviciul Vamal, Ministerul Sănătății, organele fiscale și procuraturii), care în comun cu experții americani au elaborat cadrul normativ privind mecanismul de semnalare și monitorizare a nivelului corupției în autoritățile publice. Proiectul Hotărârii de Guvern pentru aprobarea Regulamentului privind acest mecanism de semnalare a fost transmis Guvernului spre examinare la 24.10.08, ulterior aprobat prin HG nr.1461 din 19 decembrie 2008.</p> <p>Documentul are ca obiectiv implicarea activă a cetățenilor în semnalarea și raportarea cazurilor de corupție, obținerea unor indicatori siguri pentru evaluarea incidenței corupției în instituțiile monitorizate, creșterea nivelului de credibilitate și încredere a populației față de CCCEC.</p>	<p>Notă:</p> <p>Procuratura Anticorupție a elaborat și aprobat prin dispoziția nr.18 din 25.04.07 Regulamentul cu privire la sistemul de evaluare a disciplinei muncii și executorii „Cartonașele galbene” în Procuratura Anticorupție, modelele cartonașelor albastre și galbene și a registrului de evidență a acestora. Informația despre aplicarea acestui mecanism nu a parvenit în adresa CCCEC.</p>
23.	Identificarea, analiza și asigurarea transparenței rezultatelor evaluării zonelor de risc avansat în cadrul CCCEC	CCCEC (GL), OPDAT	01.09.2008	<p>În derulare:</p> <p>Proiectul Metodologiei de evaluare a riscului de corupție în instituțiile publice a fost elaborat de CCCEC cu asistența expertului Consiliului Europei, dna Henriette Schatz.</p> <p>Metodologia de evaluarea a riscurilor de corupție a fost aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.906 din 28 iulie 2008.</p> <p>Pentru studierea conceptuală și conturarea principiilor diriguitoare aplicabile Metodologiei, cu suportul experților străini au fost desfășurate un șir de activități în domeniu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - În perioada noiembrie 2007 – ianuarie 2008, cu suportul Proiectului MOLICO s-a desfășurat programul de formare a formatorilor în evaluării riscului în domeniul judiciar. În scopul instruirii persoanelor responsabile de implementarea metodologiei prenotate, a fost organizat seminarul „Perfecționarea integrității în serviciul public prin autoevaluarea riscurilor coruptibilității”, cu participarea reprezentanților de nivel înalt a organelor de drept (CCCEC, MAI, Ministerul Justiției, Procuratura Generală, Serviciul Grăniceri, Serviciul Vamal). - În cadrul proiectului MOLICO ianuarie 2008 s-a desfășurat Conferința de totalizare „Metodologia de evaluare a riscului și implementarea planurilor de integritate în cadrul agențiilor de aplicare a legii și a instituțiilor din domeniul justiției”. <p>În perioada 13-16 mai 2008, în cadrul proiectului MOLICO, Drago Kos, președinte al Grupului de State împotriva Corupției (GRECO) a întreprins o vizită de lucru în RM, pentru a familiariza colaboratorii CCCEC, care vor asigura implementarea metodologiei de evaluare a riscurilor, cu obiectivele evaluării riscului, modul de organizare a acestui proces și etapele evaluării. Pe parcursul acestei ședințe au fost puse bazele programului</p>	<p>Deficiente:</p> <p>Măsura ar putea rămâne nerealizată din lipsa asistenței adecvate și receptive din partea donatorilor. Acest fapt prezintă dificultăți și în realizarea prevederilor Hotărârii Guvernului nr.906/28.07.08, care a pus în sarcina CCCEC instruirea altor instituții publice.</p>

				<p>și curiculei de formare a formatorilor CCCEC în domeniul evaluării riscurilor.</p> <p>Pentru atingerea rezultatelor așteptate în procesul identificării factorilor organizaționali care favorizează sau pot favoriza corupția, în perioada 28-29 octombrie 2008, cu suportul proiectului MOLICO, expertul Consiliului Europei, dl Drago Kos, președinte al Grupului de State împotriva Corupției (GRECO) a continuat cursul de formare a formatorilor din cadrul CCCEC în domeniul implementării Metodologiei de evaluare a riscurilor de corupție în instituțiile publice. Formatorii instruiți, la rîndul său, la solicitare expresă, vor instrui grupurile de autoevaluare din cadrul organelor centrale de specialitate și vor oferi oricare alt suport consultativ în acest sens.</p> <p>La faza incipientă, autoevaluarea riscurilor de corupție va fi efectuată în cadrul CCCEC, în acest scop, prin dispoziția directorului CCCEC nr.38d din 26.11.08, fiind instituit un grup de lucru care își va desfășura activitatea în strictă conformitate cu Metodologia de evaluare a riscurilor de corupție în instituțiile publice, aprobată prin Hotărîrea Guvernului nr.906 din 28.07.2008.</p> <p>Totodată, prin dispoziția directorului CCCEC nr.42d din 25.12.08 au fost create grupuri de lucru în componența colaboratorilor Departamentului prevenirea corupției care vor acorda suport consultativ autorităților publice centrale în efectuarea autoevaluării riscurilor.</p>	
II. Consolidarea resurselor instituționale și umane ale			CCCEC		
24.	Consolidarea tehnologiilor informaționale ale CCCEC prin elaborarea și implementarea mecanismului de îmbunătățire a fluxului intern de informație și asigurare a calității datelor statistice	CCCEC	31.12.2008	<p>Realizat:</p> <p>Întru menținerea și dezvoltarea sistemelor informaționale sistematic se înnoiesc bazele de date de la IFPS, este asigurată dezvoltarea sistemelor de evidență și analiză a firmelor "Fantome", complexul de rapoarte analitice „Reports”. La solicitarea colaboratorilor SEOA, DRU, SPCSB au fost făcute schimbări în sistemul informațional „SEDO”, „DRU” și sistemul analitic a datelor parvenite de la băncile comerciale.</p> <p>În vederea consolidării capacităților informaționale ale Centrului, a fost instalat și administrat de ÎS „Fintehinform” și pus în aplicare un soft - baza de date pentru serviciile de cancelarie și secretariat.</p> <p>La 19 septembrie 2008, în cadrul unei conferințe de presă, Centrul a lansat primirea unui sistem IT modern pentru prevenirea și combaterea corupției, spălării banilor și finanțării terorismului - un server performant recunoscut drept unul din cele mai performante servere existente la momentul actual la noi în țară de la partenerii internaționali din cadrul Proiectului MOLICO.</p> <p>Centrul a procurat cheile electronice, care urmează a fi aplicate conform legislației în vigoare de către factorii de decizie din cadrul CCCEC. Utilizarea semnăturii digitale va fi aplicată în procesul de organizare a e-serviciilor.</p> <p>În prezent se lucrează asupra perfecționării sistemului de elaborare a rapoartelor automatizate.</p> <p>Conform Planului de dezvoltare instituțională a CCCEC, aprobat prin Hotărîrea Colegiului nr.4 din 24.10.08, pentru anul 2009 a fost planificată elaborarea Concepției și a Planului de implementare a sistemului informațional unic al C.C.C.E.C., precum și implementarea Sistemului de circulație a documentelor electronice</p>	<p>Perspective:</p> <p><i>Donatorii au menționat că livrarea acestui echipament este prima etapă a asistenței acordate instituțiilor din Republica Moldova în procesul de creare a unui sistem IT modern pentru prevenirea și combaterea corupției, spălării banilor și finanțării terorismului. A doua etapă, va include consolidarea sistemului analitic existent al CCCEC și al Procuraturii Anticorupție. Potrivit specialiștilor, serverul va permite primirea informației în formă electronică și confirmarea inversă pentru entitățile raportoare care au fost stocate; prelucrarea electronică a informației care va permite minimalizarea manoperei de lucru pentru fiecare analitic; analiza complexă privind</i></p>

					<p>grupe de tranzacții și identificarea legăturii între acestea, inclusiv prin mai multe relații de afaceri; analiza informației pe ramuri, fiind necesare programe complexe pentru identificarea tranzacțiilor suspecte și afacerilor dubioase; asigurarea prelucrării informațiilor pentru mai mulți utilizatori. Tehnica va asigura stocarea bazei de date pe un termen de 10 ani.</p>
25.	<p>Crearea unui Centru de instruire în cadrul CCCEC pentru îmbunătățirea capacităților de analiză și prevenire, planificare strategică, investigare și cercetare a cazurilor de corupție, prevenire și combatere a corupției; standardelor etice</p>	<p>Guvernul (grupul de lucru), CCCEC, OPDAT</p>	15.12.2008	<p>Realizat: „Centrul de instruire” în cadrul CCCEC a fost format prin reformarea Secției formarea profesională (ord. nr. 75 din 10.06.08). Regulamentul Centrului de instruire a fost aprobat (ord. nr. 76 din 10.06.08). De competența nemijlocită a Centrului de instruire ține instruirea inițială, perfecționarea continuă, recalificare și specializarea angajaților CCCEC. Centrul de instruire a fost amplasat în bir.133. Noul centru de instruire corespunde misiunii, structurii și procesului de lucru al CCCEC, și oferă un program variat care cuprinde cursuri în domeniul eticii, pregătirii profesionale și abilităților de management. Programul are ca scop creșterea capacităților personalului CCCEC în domeniul practicilor avansate de analiză și prognoză; planificare strategică; investigarea infracțiunilor de corupție; prevenirea și combaterea corupției; standarde etice. Cursurile sunt oferite de formatori experimentați din cadrul CCCEC, precum și de experți naționali și internaționali. Echipele de formatori din aparatul central se deplasează periodic în subdiviziunile teritoriale, în vederea realizării activităților de instruire, în cadrul „Zilei de pregătire profesională în teritoriu”.</p>	<p>Deficiente: Sunt rezerve la capitolul amenajării Centrului de instruire adecvat cerințelor cerute față de un astfel de gen de activitate (suport metodic, utilaj și echipament special etc.)</p>
26.	<p>Elaborarea curriculum-urilor disciplinare și programelor de testare a aptitudinilor și cunoștințelor pentru Centrul de instruire al CCCEC</p>	<p>CCCEC, OPDAT, Ministerul Educației și Tineretului</p>	15.12.2008	<p>Realizat: Direcția Resurse Umane a demarat procedura de elaborare a unor curriculum-uri disciplinare. Programul de testare psihologică a fost elaborat și aprobat prin ordinul Directorului nr.60 din 20.05.08, fiind pus deja în aplicare în procesul de recrutare, selectare și angajare prin concurs, în conformitate cu prevederile Regulamentului privind recrutarea, selectare și angajare prin concurs în CCCEC. În scopul dezvoltării profesionale, fortificării motivației și responsabilității angajaților Centrului, Direcția Resurse Umane a elaborat Programul de studii pentru perfecționarea profesională internă a angajaților CCCEC pentru anul 2008.</p>	
27.	<p>Revizuirea politicii de angajare în organele CCCEC</p>	<p>CCCEC, OPDAT</p>	01.02.2008	<p>Realizat: Noua politică de cadre - Regulamentul privind recrutarea, selectare și angajare prin concurs în CCCEC, a fost elaborat în comun cu experții americani și aprobat prin ordinul Directorului nr.60 din 20.05.08. Regulamentul include ajustări la noile cerințe de angajare prin concurs; de cunoaștere aprofundată a limbilor de largă circulație internațională; a tehnologiilor</p>	

				<p>informaționale; a managementului avansat; posedarea abilităților de elaborare a politicilor; posedarea capacităților analitice, posedarea deprinderilor de planificare strategică; posedarea capacităților de monitorizare etc. La faza incipientă de implementare a Regulamentului au fost identificate unele omisiuni și nereguli, fapt ce a condus la modificarea și completarea acestui, cu re aprobarea prin ordinul directorului nr.125 din 15.09.08.</p> <p>În vederea asigurării unei proceduri de angajare transparente, Direcția Resurse Umane a elaborat Nomenclatorul funcțiilor CCCEC și modul de ocupare a acestora, aprobat la 09.07.08. Până în prezent au fost organizate 2 concursuri de angajare (10 iulie și 10 octombrie a.c.), care s-au desfășurat în trei etape, fiecare dintre acestea fiind eliminatorii: testarea privind competența și inteligența (proba scrisă); testarea privind integritatea; interviul în cadrul Comisiei de concurs.</p> <p>Informația detaliată privind descrierea funcțiilor, cerințele generale și speciale față de candidați, a fost plasată pe pagina web a CCCEC la rubrica „Funcții vacante”.</p> <p>În cadrul primului concurs au fost selectați și angajați 8 candidați, care au înregistrat cele mai bune performanțe. Deoarece, nu toate funcțiile au fost suplinite la data de 10 octombrie a fost anunțat cel de-al doilea concurs la care au fost scoase la competiție deschisă 22 de funcții.</p> <p><u>Perspective:</u></p> <p>Direcția resurse umane identifică continuu funcțiile vacante în vederea desfășurării ulterioarelor concursuri. Finalizarea celui de-al II concurs a fost temporar suspendată, deoarece întru perfecționarea activității Centrului, optimizarea schemei de încadrare, executarea sarcinilor trasate instituției de către conducerea țării în ședința din 27.11.08, prin ordinul nr.176 din 01.12.08 au fost preavizați toți angajații Centrului despre posibila eliberare din serviciu. După desfășurarea procedurii de evaluare a performanțelor, atestare și reîncadrare a personalului, va continua etapa IV a concursului.</p>	
28.	Elaborarea și implementarea mecanismului de evaluare a nivelului corespunderii profesionale și integrității colaboratorilor CCCEC	CCCEC, OPDAT	01.06.2008	<p><u>Realizat:</u></p> <p>În comun cu experții americani a fost elaborat Regulamentul privind evaluarea performanțelor profesionale, atestarea și promovarea angajaților CCCEC, care a fost aprobat prin ordinul Directorului nr.88 din 30.06.08. Noul sistem de evaluare oferă o modalitate obiectivă de apreciere a performanțelor de serviciu ale angajaților CCCEC și de măsurare a progresului înregistrat de aceștia față de cerințele existente. Rezultatele evaluării vor fi utilizate pentru determinarea promovărilor și avansărilor în funcție, respectarea standardelor etice și de integritate fiind considerate la fel de importante ca și performanțele de serviciu.</p> <p>Cu suportul Departamentul Justiției SUA, la 19.09.08 în cadrul Centrului a fost organizat trainingul cu tematica „Managementul resurselor umane /dezvoltarea performanțelor profesionale”, cu participarea reprezentanților serviciilor resurselor umane din cadrul CCCEC, MAI și Serviciul Vamal, De asemenea, de comun cu alte subiecte abordate, a fost prezentat și Regulamentul de evaluare a performanțelor profesionale a CCCEC fiind înscenat interviul de evaluare dintre „evaluat” și „evaluator”. Întru atingerea obiectivelor propuse, experții americani au mizat pe organizarea unui training în care au predominat exercițiile practice și discuțiile în grup.</p>	

				<p>Conform ordinului Directorului nr.161 din 13.11.08, în perioada 17.11 – 25.12.08 în cadrul Centrului s-a desfășurat evaluarea performanțelor profesionale ale personalului CCCEC.</p> <p>Perspective: În conformitate cu prevederile art.25 al Legii cu privire la CCCEC, Regulamentul privind modul de atestare a colaboratorilor CCCEC, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1429 din 06.11.02 și Regulamentul cu privire la atestarea funcționarilor publici, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.522 din 20.05.04, în baza ordinului Directorului CCCEC nr.177 din 04.12.08 în perioada 05-31 ianuarie 2009 va fi organizată atestarea personalului.</p>	
29.	Organizarea trainingurilor continue în domeniul managementului și a resurselor umane pentru personalul CCCEC	CCCEC, OPDAT	01.11.2008	<p>Realizat: În cadrul Pregătirii generală pe marginea modulelor „Strategii și programe naționale de dezvoltare”, „Metode și tehnici de prevenire a corupției”, „Management și planificare strategică”, „Etica profesională și integritatea morală” au fost realizate 12 activități didactice axate pe instruire anticorupție.</p> <p>De asemenea, în cadrul modulului „Cursuri specializate de instruire” au fost organizate și desfășurate următoarele activități:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 5 cursuri de instruire privind studierea sistemului automatizat contabil - 1C contabilitate 7.7”a câte 30 ore fiecare; - un curs de instruire pentru colaboratorii operativi de 100 ore. <p>Tot în acest context, au fost formate 3 grupuri de noi angajați, respectiv 21, 16, 19 persoane, care în cadrul „Training-ului de încorporare” au beneficiat de un șir de subiecte ce țin de prevenirea și combaterea corupției (câte 40 ore pentru fiecare grup).</p> <p>În cadrul Pregătirii speciale în cele 30 grupuri de studii formate în anul în curs au fost desfășurate 95 activități consacrate prevenirii și contracarării corupției cu un număr total de 198 ore.</p> <p>În cadrul procesului de formare profesională internă, 217 angajați au beneficiat de 16 activități de instruire pe marginea modulului „Managementul resurselor umane”.</p> <p>În vederea dezvoltării profesionale în domeniul managementului resurselor umane, cu suportul Departamentul Justiției SUA (USDOJ) Corporația Provocările Mileniului (MCC) a fost organizat la 19.09.08 trainingul cu tematica „Managementul resurselor umane/dezvoltarea performanțelor profesionale”, cu participarea reprezentanților serviciilor resurselor umane din cadrul CCCEC, MAI și Serviciul Vamal.</p>	
30.	Elaborarea Codului de conduită pentru ofițerii CCCEC și trainingurilor pentru angajați în domeniul implementării codurilor de etică și integritate instituțională	CCCEC, OPDAT	31.12.2008	<p>Realizat: Codul de conduită a colaboratorilor CCCEC a fost aprobat prin ord. nr.50 din 08.05.08. Direcția Securitate Internă a organizat și desfășurat 10 activități de instruire a colaboratorilor Centrului cu acest act normativ, tematica fiind „Etica profesională și integritatea morală”.</p> <p>În vederea analizei standardelor etice și disciplinare care își reflectă reglementarea în Codurile de Etică și Statutele disciplinare interne, cu suportul Departamentul Justiției SUA (USDOJ) Corporația Provocările Mileniului (MCC) a fost organizat în perioada 16-17 iulie 2008, cursul de instruire ce a abordat tematica „Standardele etice și disciplinare pentru aplicarea efectivă a legii” fiind prezentate experiențele altor instituții în elaborare codurilor de etică interne și statutelor disciplinare.</p>	

31.	Consolidarea capacităților Direcției securitate internă prin perfecționarea Concepției și tacticilor de activitate	CCCEC, OPDAT	15.12.2008	Realizat: Regulamentul DSI a fost aprobat prin ord. nr. 54 din 15.05.08. Strategia de activitate a DSI a fost aprobată prin ordinul nr.121 din 05.09.08. Pentru buna desfășurare a activității, numărul scriptic al personalului Direcției Securitate Internă a crescut cu 1 unitate și în prezent 5 persoane sunt implicate în lupta cu corupția în interiorul instituției.	
32.	Elaborarea și implementarea mecanismului de evaluare, testare și instruire a colaboratorilor (teste psihologice, verificarea surselor și referințelor)	CCCEC, OPDAT	01.07.2008	Realizat: A fost elaborat un program de testare psihologică, care a fost inclus în Regulamentul privind recrutarea, selectarea și angajarea prin concurs în CCCEC. A fost aprobat planul de instruire a efectivului DSI prin ordinul C.C.C.E.C. nr.2 din 10.01.08, care se realizează în cadrul pregătirii speciale, conform orarului stabilit. Mecanismul de testare a fost elaborat și se implementează. Fișele de testare (testele psihologice) sunt aplicate de către DSI atât la momentul angajării, precum și promovării în organele CCCEC.	

III. Intensificarea procesului de prevenire și educație

33.	Elaborarea și implementarea în comun cu societatea civilă a programelor de sensibilizare a populației	CCCEC, OPDAT, ONG	15.12.2008	Realizat: În vederea sensibilizării anticorupție a opiniei publice de către Centru au fost organizate și desfășurate, pe parcursul 2008, 72 de întruniri de sensibilizare a publicului despre fenomenul corupției, la care au participat estimativ 3117 de angajați ai administrației publice centrale, locale și privat. În cadrul acestor întruniri s-au discutat tematici precum: măsuri organizatorice de prevenire și combatere a corupției; accesul la informație; normele de conduită a funcționarilor publici; conflictul de interese etc. În parteneriat cu Transparency-International Moldova și postul de radio Kiss-FM la 31 mai curent, a fost organizat <i>concertul</i> cu genericul „NU corupției”. Evenimentul s-a desfășurat la Teatrul de Vară, Parcul Valea Morilor. În colaborare cu Compania Radio Antena C s-a participat la <i>campania de sensibilizare a opiniei publice</i> „Spune NU corupției” în cadrul căreia au fost petrecute 5 emisiuni radiofonice, fiind dezbătute în direct subiecte legate de prevenirea și combaterea corupției, inclusiv a fost realizat un reportaj privind Școala Anticorupție din Hîncești, un reportaj „Tineretul perspectiva viitorului” cu participarea inclusiv a absolvenților Școlii de vară „Tineretul împotriva corupției”, un reportaj cu privire la instruirea în domeniul anticorupție a societății civile, reprezentată de uniunile și asociațiile profesionale. S-a participat la o serie de emisiuni radiofonice la Radio Noroc: „Corupția împiedică realizarea drepturilor omului”, „Corupția în medicină afectează dreptul la viață și sănătate? Tratamentul pacienților oncologici”, „Noua lege anticorupție va schimba ceva?”, „Corupția în învățământ afectează dreptul la educație? Bacalaureatul și admiterea 2008”, „Implicarea avocaților în coruperea sistemului justiției – zvonuri și realități”; “Acțiunile CCCEC privind monitorizarea consiliilor de expertizare vitală a sănătății” etc. Un șir de emisiuni radiofonice au fost organizate și desfășurate în comun cu Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției: „Plățile neoficiale în școli – susținem învățământul sau cultivăm mentalitatea procorupție a elevilor, părinților și profesorilor?”; “Noua lege a protecției martorilor asigură garanții suficiente pentru protecția celor care denunță fapte de corupție?”;	
-----	---	-------------------	------------	--	--

			<p>S-a participat la alte emisiuni TV și Radio, inclusiv:</p> <ul style="list-style-type: none"> - emisiunea Radio „Nu da! Nu lua șpagă!” (Radio Orhei); - emisiunea Radio „Adevăr desfășurat” cu tematica „Corupția în instituțiile de învățământ” (Radio-Moldova); - emisiunea „Zona liberă” difuzată la postul TV Moldova 1 cu tematica “Acțiunile comune ale Centrului și serviciului vamal în vederea combaterii infracțiunilor de frontieră”; „Traficul de ființe umane”; - emisiunea TV „Prevenirea și combaterea corupției în învățământ” (TV Elita, Rezina); - 2 emisiuni TV „În direct cu comunitatea”, cu dezbateră subiectelor legate de prevenirea și combaterea corupției, conflictele de interese, răspunderea funcționarilor publici, petițiile (Raza de emisie cuprinde raionale Nisporeni, Ungheni, Fălești). - emisiunea televizată „Bună seara” la TV MOLDOVA cu tematica de prevenire a corupției, la care au asistat participanții Școlii de Vară „Tineretul împotriva corupției” și Inese Voika, expertul media al Programului MOLICO; <p>Cu suportul Proiectului MOLICO a fost organizată în perioada 20-27 iulie 2008, Școala de vară „Tineretul împotriva corupției” care s-a finalizat cu înmînarea a 4 diplome de excelență și a certificatelor de participare.</p> <p>În perioada 3-4 noiembrie 2008, în sediul Primăriei Hîncești, au fost desfășurate activitățile Școlii Anticorupție pentru liceenii din Hîncești. Evenimentul a avut ca obiectiv familiarizarea tinerilor liceeni cu principalele măsuri de prevenire și combaterea a fenomenului corupției, elevilor fiindu-le organizată cu acest prilej și o vizită în cadrul Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției.</p> <p>Pe pagina web a CCCEC au fost plasate 135 de comunicate, ulterior preluate și difuzate de agenții de presă, publicațiile periodice, posturile radio și de televiziune din țară. În mass-media s-au publicat și difuzat 289 de articole și reportaje TV, care au abordat tematica prevenirii și combaterii corupției.</p> <p>Au fost organizate 10 conferințe de presă cu participarea agențiilor mass-media, fiind discutate subiecte despre activitatea CCCEC. De asemenea s-a participat la un șir de dezbateri publice televizate pe tema anticorupție, în cadrul emisiunilor radio și TV, organizate inclusiv și de societatea civilă.</p> <p>Au fost realizate și publicate în limba de stat și limba rusă în Buletinul Informativ al Guvernului 2 materiale informativ-analitice cu genericul „Progrese și perspective în combaterea corupției” și „Lupta cu corupția rămâne o prioritate a CCCEC”. În „Ziarul de gardă” a fost publicat articolul „Ce este corupția?”. A fost expediat spre publicare în Buletinul Informativ al Guvernului materialul informativ „Diplome de excelență și certificate de participare pentru audienții Școlii de vară „Tineretul împotriva corupției”.</p> <p>În perioada 12-26 septembrie 2008 reprezentanții birourilor de presă, precum și specialiști ai direcțiilor anticorupție, securitate internă ale CCCEC, MAI și Procuraturii Anticorupție, au susținut un ciclu de prelegeri pentru jurnaliști de investigație, studenți ai facultății de Jurnalism și științe ale comunicării, reprezentanți ai societății civile cu tematicile: „Dimensiunile legale a investigațiilor jurnalistice”, „Noi legi anticorupție”; „Competențele organelor de urmărire</p>	
--	--	--	---	--

				<p>penală a infracțiunilor de corupție”, „Procesul penal în privința infracțiunilor de corupție” ș.a. Evenimentul a fost organizat de Centrul de analiză și prevenire a corupției în cadrul proiectului susținut de Ambasada britanică la Chișinău.</p> <p>S-a organizat o conferința de presă cu tematica “Anihilarea unor scheme frauduloase de contrabandă în care au fost implicați colaboratori ai Serviciului vamal”, la care au participat 32 de reprezentanți mass-media.</p> <p>La 9-10 decembrie 2008, s-a desfășurat cea de-a IV-a Conferință Națională Anticorupție cu genericul „Progrese și perspective în reprimarea corupției”, măsură prevăzută în Planul de acțiuni pentru realizarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției pe anii 2007-2009, care a fost pe larg mediatizată la posturile TV, radio și mass-media. La finele acestui for național au fost generalizate și prezentate concluziile pe marginea subiectelor Conferinței, care inclusiv vor servi drept teme pentru elaborarea Planurilor anticorupție pentru anul 2009.</p>	
34.	Mobilizarea și instruirea din rândurile societății civile a formatorilor în monitorizarea implementării eficiente a politicilor de combatere și prevenire a corupției în sectorul privat	CCCEC, OPDAT, PA	15.12.2008	<p><u>Realizat</u></p> <p>În vederea educării anticorupție a funcționarilor publici, în perioada septembrie-octombrie 2008, s-au desfășurat cele 2 sesiuni ale Cursului de „instruire a formatorilor din cadrul consiliilor raionale care vor implementa programe de studiere a normelor ce reglementează activitatea angajaților autorităților administrației publice locale și responsabilitatea lor pentru actele de corupție.”</p> <p>Pentru a aplica în continuare experiența acumulată, la 27 noiembrie 2008 de către CCCEC în cooperare cu Procuratura Anticorupție, a fost organizat Cursul de instruire a formatorilor din rândurile societății civile în vederea implementării eficiente a politicilor anticorupție în sectorul privat. Eveniment desfășurat în incinta Centrului cu întrunirea a 19 reprezentanți ai agenților economici, asociațiilor și uniunilor profesionale din țară. La deschiderea evenimentului a participat dl V. Balaban, Coordonator național PPT, dl Gr. Daimond, expert în cadrul PPT și dl B. Poiată, Procuror Anticorupție.</p> <p>Agenda cursului a inclus tematicile: mecanismul național și internațional de prevenire și combatere a fenomenului corupției; conduita etică a funcționarilor publici și persoanelor cu funcții de răspundere – modalitate de prevenire a corupției; programele strategice anticorupție naționale; spoturile publicitare naționale și internaționale privind prevenirea fenomenului corupției și efectul lor asupra opiniei societății civile; sondajele de opinie publică. La finele lucrările cursului de instruire participanților le-au fost înmânate de către vicedirectorul Centrului certificate de participare la acest seminar.</p>	
35.	Elaborarea și punerea în aplicare a metodologiei de măsurare a percepției corupției în societate	CCCEC, OPDAT	01.12.2008	<p><u>Realizat partial:</u></p> <p>Elaborarea și punerea în aplicare a metodologiei de măsurare a percepției corupției în societate implică realizarea unui șir de acțiuni:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Concepția Metodologiei de măsurare a percepției corupției în Republica Moldova a fost aprobată prin Ordinul Directorului CCCEC, nr.126 din 17.09.2008, având ca obiectiv instituirea unui principiu unic de măsurare periodică a fenomenului corupției în Republica Moldova, elaborarea și estimarea indicelui național de percepție a corupției. - Secția analitică a publicat pe pagina web a Centrului anunțul despre organizarea concursului de selectare a unei organizații neguvernamentale pentru testarea 	<p><u>Perspective:</u></p> <p>În baza rezultatelor testării, va fi elaborat, și prezentat spre aprobare proiectul Metodologiei de măsurare a percepției corupției în Republica Moldova.</p>

				<p>componentelor Concepției metodologiei de măsurare a percepției corupției în societate.</p> <ul style="list-style-type: none"> - La 30.09.08 reprezentanții CCCEC în comun cu experții americani în cadrul OPDAT, Departamentul Justiției al SUA au desfășurat concursul de selectare, identificând din cei 3 ofertanți - instituții sociologice: Centrul de Investigații și Consultanță SOCIOPOLIS, Centrul Republican de Resurse pentru Asistență Socială (CRRAS) și Serviciul Independent de Sociologie și Informații "OPINIA", câștigătorul concursului – instituția CRRAS cu publicarea pe pagina web a Centrului a rezultatelor concursului. - Secția analitică a asigurat perfectarea și semnarea contractului de finanțare dintre organizația neguvernamentală „CRRAS” selectată prin concurs și agenția americană desemnată de experții americani din cadrul Proiectului „Provocările Mileniului”. <p>Inițial, testarea metodologiei s-a efectuat în domeniul învățământului. Rezultatele testării au fost incluse într-un raport intermediar, care a fost prezentat de Centrul Republican de Resurse pentru Asistență Socială (CRRAS) în cadrul celei de-a IV-a Conferințe Naționale Anticorupție, Raportul intermediar a fost tradus în limba engleză fiind prezentat partenerilor americani spre informare și continuitatea proiectului.</p>																					
36.	Implementarea proiectului-pilot de diminuare a corupției în unele instituții publice selectate în baza rezultatelor sondajelor de opinie	CCCEC, OPDAT, Grupul de lucru interdepartamental, PA	01.10.2008	<p>Realizat parțial:</p> <p>În baza sondajelor de opinie, în prezent este precăută ca prioritar analiza factorilor de risc în domeniul învățământului. În acest context, a fost încheiat acord de colaborare cu organizația neguvernamentală „CRRAS” specializată în efectuarea cercetărilor sociologice. A fost elaborat un proiect de efectuare a studiului analitic în domeniu, inclusiv prin efectuarea unei cercetări sociologice la nivel național.</p> <p>Metodologia de determinare a Indicelui Național de Percepției Corupției în domeniul educațional a implicat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sondajul sociologic național pe un eșantion de 233 de respondenți: lucrători din sistemul educațional (profesori, manageri), părinți ai căror copii se află în diferite instituții educaționale, studenți; • probabilitatea de estimare de 95%, fara eroare • instrument – chestionar format din 32 de întrebări (inclusiv – date socio-demografice); • pentru măsurarea indicatorilor – scale Likert (0÷10). <p>Categoriile de respondenți au fost repartizați după diverși factori, cu obținerea următoarelor rezultate:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Implicați în acte de corupție (24,3%)</th> <th>Predispuși să rezolve problemele prin metode coruptive (32,6%)</th> <th>Neîncrezuți în combaterea corupției (43,1%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Părinți</td> <td>82,4%</td> <td>67,3%</td> <td>56,8%</td> </tr> <tr> <td>Studenți</td> <td>5,2%</td> <td>28,8%</td> <td>29,1%</td> </tr> <tr> <td>Profesori</td> <td>8,1%</td> <td>2,5%</td> <td>8,1%</td> </tr> <tr> <td>Manageri din instituții</td> <td>4,3%</td> <td>1,4%</td> <td>5,9%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Concluzie: Introducerea celor 3 factori (implicare, predispoziție, combatere) permite clasificarea categoriilor de respondenți după fiecare din aceștia, astfel determinându-se subiecții politicilor (inițiativelor) anticorupție.</p>		Implicați în acte de corupție (24,3%)	Predispuși să rezolve problemele prin metode coruptive (32,6%)	Neîncrezuți în combaterea corupției (43,1%)	Părinți	82,4%	67,3%	56,8%	Studenți	5,2%	28,8%	29,1%	Profesori	8,1%	2,5%	8,1%	Manageri din instituții	4,3%	1,4%	5,9%	În baza rezultatelor testării Metodologiei de măsurare a percepției corupției, vor fi elaborate recomandări și un plan de măsuri de redresare a situației în domeniu.
	Implicați în acte de corupție (24,3%)	Predispuși să rezolve problemele prin metode coruptive (32,6%)	Neîncrezuți în combaterea corupției (43,1%)																						
Părinți	82,4%	67,3%	56,8%																						
Studenți	5,2%	28,8%	29,1%																						
Profesori	8,1%	2,5%	8,1%																						
Manageri din instituții	4,3%	1,4%	5,9%																						

37.	Dezvoltarea capacităților tehnice de prevenire și educare anticorupție a populației prin crearea și înzestrarea unei minitipografii în cadrul CCCEC	CCCEC, ONG	31.12.2008	<p><u>Realizat parțial:</u> CCCEC a examinat oportunitatea acestei măsuri, reieșind din cerințele și perspectivele instituției și s-a conchis inutilitatea procurării la moment a unei minitipografii, de timp ce instituția dispune de un șir de alte echipamente și utilaj care satisfac satisfăcător necesitățile Centrului. Cu suportul financiar în cadrul Proiectului MOLICO a fost achiziționat aparatul de printare performant, care permite broșurarea și multiplicarea materialelor.</p>	
38.	Elaborarea programului de funcționare a minitipografiei	CCCEC, ONG	31.12.2008	<p><u>Deficiențe:</u> <i>Măsura nu poate fi realizată din motivul schimbării conceptuale a scopului prevăzut în măsura nr.37.</i></p>	